

Asia: VN/17575/2021

Luonnos hallituksen esityksestä SORA-säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne muutosehdotuksista alla olevaan tekstikenttään

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä SORA-säännösten muuttamisesta. SORA tarkoittaa ”soveltumattomuuteen ratkaisuja”, jotka koskevat muun muassa opiskelijaksi ottamisen esteitä, opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista, huumausainetestausta ja kurinpitoa. Esitys koskettaa myös liikenteen ammatillista koulutusta ja merenkulun ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta. Liikenne- ja viestintävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sekä koulutettavan henkilön itsensä että yhteiskunnan näkökulmasta on tärkeää, että mahdollinen soveltumattomuus alalle selvitetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. On siis tärkeää, että esimerkiksi terveyteen tai rikostaustaan liittyvät seikat selvitetään ammatinharjoittamisessa edellytettävällä tavalla jo opiskelun käynnistämisvaiheessa. Näiden vaatimusten täyttymättä jättämisen voi katsoa käytännössä tarkoittavan, että liikenteen turvallisuus vaarantuu, koska vaatimukset on asetettu turvallisuusperusteisesti. Esimerkiksi merenkulussa on alakohtaista terveydentilaa koskevaa sääntelyä ja laivaväeltä edellytetään laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) mukaisia merimieslääkärintodistuksia. On tärkeää arvioida, miten nämä alakohtaiset erityisvaatimukset huomioidaan myös SORA-säännöksissä. Ylipäätään opiskelijaksi ei tulisi ottaa sellaista henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään soveltuva tekemään koulutusta vastaavaa työtä. Opintoihin soveltuvuus SORA-säännöksissä olisi syytä huomioida alakohtaisten, esimerkiksi merenkulun terveysvaatimusten kanssa yhdenmukaisesti. Olisi hyvä, että hallituksen esityksessä tuotaisiin selkeämmin esille, että opiskelijalta voidaan edellyttää esimerkiksi merimieslääkärin tarkastusta tai ilmailulain 101 §:n mukaista taustantarkistusta, jota edellytetään turvallisuusselvityslain 19 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä.

Lakiesityksen 84 §:n 3 momentin mukaisesti ehdotetaan, että "Jos opiskelija on määrätty 84 §:ssä tarkoitettuun huumausainetestiin, häneltä voidaan evätä oikeus osallistua koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin siihen asti, kunnes hän esittää huumausainetestiä koskevan todistuksen, kuitenkin enintään kuukaudeksi". Esityksestä ei ilmene, onko tarkoituksena, että oikeus osallistua

opintoihin voitaisiin evätä enintään kuukaudeksi, vaikka opiskelija ei esittäisikään huumausainetestiä koskevaa todistusta. Esitystä voisi tältä osin tarkentaa. Virasto esittää myös harkittavaksi, olisiko 84 §:ssä tarve rajata osallistumisen epääminen kuukaudeksi kerrallaan, kuten 85 a §:n 4 momentissa.

Lakiesityksessä on mainittu liikenteen turvallisuus esimerkiksi 81 §:n 1 momentissa, mutta ei esimerkiksi 85 a §:n 4 momentissa, jossa mainitaan ainoastaan toisen henkilön terveys ja turvallisuus. Liikenne- ja viestintäviraston käsityksen mukaan liikenteen turvallisuus olisi hyvä johdonmukaisesti mainita kaikissa vastaavissa säännöksissä, jollei erityisiä syitä sen pois jättämiselle ole.

Voitte arvioida muutosehdotusten vaikutuksia alla olevaan tekstikenttään

-

Metsälampi Susanna
Liikenne- ja viestintävirasto